

ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Број: _____

Датум: _____

Београд, Господара Вучића бр. 50

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно–научног већа Факултета безбедности број 456/14 од 05.07.2016. године именована је Комисија за оцену докторске дисертације кандидата **Дана Маврака** под насловом: **”Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ“**, у следећем саставу:

- 1) др Мирослав Младеновић, редовни професор,
- 2) др Зоран Јефтић, ванредни професор,
- 3) др Владимир Трапара, научни сарадник,

Комисија је темељно прегледала и проучила наведену докторску дисертацију и на основу изнетог мишљења чланова Комисије Наставно-научном већу доставља следећи:

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

Дано (Никола) Маврак рођен је 25. марта 1976. године у Мостару. Војну гимназију у Београду завршио је 1995. године са просечном оценом 4.77 (одличан). Школовање наставља на Војној академији Војске Југославије, одсек Копнена војска, смер Оклопне јединице, коју завршава 1999. године са просечном оценом 9.43 (одличан) као други у рангу 52. класе Војне академије Војске Југославије.

Специјалистичке студије „Тероризам и организовани криминал“ на Факултету политичких наука Универзитета у Београду уписује 2005. године и завршава 2006. године одбраном завршног рада под називом ”Трговина људима као облик организованог криминала на простору Републике Србије”. По завршетку специјалистичких студија наставља школовање према програму магистарских студија ФПН на смеру ”Политичка теорија и методологија политичких наука” које успешно завршава 04. марта 2009. године одбраном магистарског рада под називом ”Концепт борбе САД против тероризма” пред

комисијом у саставу: проф. др Драган Веселинов, проф. др Радомир Милашиновић, проф. др Драган Симеуновић. У новембру 2016. године примљен је на трећу годину докторских студија на Факултету безбедности Универзитета у Београду и до сада положио све испите у складу са условима уписа и одлуком Комисије за студије другог и трећег степена.

Дано Маврак је активни официр Војске Србије од 1999. године а тренутно је на служби у Војнообавештајној агенцији Министарства одбране Републике Србије у чину потпуковника. Кандидат је завршио више курсева у земљи и иностранству који су у вези са ангажовањем у мировним мисијама УН а своја искуства и научене лекције преноси полазницима обавештајно-штабних курсева и у току непосредних припрема обавештајних официра ВС за учешће у мировним мисијама.

Посебна сфера интересовања кандидата су мировне мисије као специфичан начин решавања конфликта, а који се може проучавати са аспеката међународне, регионалне, националне и личне безбедности. Искуство које је кандидат стекао као припадник мировне мисије УН у ДР Конго MONUSCO (31. јул 2010. године - 31. јул 2011. године) и значај мировних мисија као теме за систем одбране и безбедност Републике Србије послужили су као део практичних, али и личних мотива кандидата за формулисање предложене теме. Кандидат Дано Маврак говори енглески и француски језик. До сада је објавио следеће радове:

Радови у водећим часопису националног значаја (M51)

Маврак, Д. (2016). Аналитички модел откривања обмана у обавештајном циклусу. Војно дело, pp. 129-163.

Маврак, Д. и Живковић, Д. (2017). Модел обавештајног рада у области медицине у подршци мултинационалним операција Војске Србије. Војно дело, pp. 279-297.

Марковић, Б., и Маврак, Д. (2014). Обавештајно обезбеђење у функцији утврђивања цене коштања операција . Војно дело, pp. 130-138.

Радови у часопису националног значаја (M52)

Маврак, Д. (2014). Оптимизација менаџмента информација у венредним ситуацијама. Безбедност, pp. 32-51.

Саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33)

Mavrak, D. (2017). Protection of Civilians in Modern Military Operations of Serbian Armed Forces. , International Scientific Conference Impact of Changes in Operational Environment on Preparation and Execution of Operations- POKO2017 (pp. 109-122). Belgrade: University of Defense, MOD Republic of Serbia.

Mavrak, D. (2017). The Role of MEDINT in Support of Serbian Army in Multinational Operations. International Scientific Conference Impact of Changes in Operational Environment on Preparation and Execution of Operations- POKO2017 (pp. 173-186). Belgrade: University of Defense, MOD Republic of Serbia.

Кандидат Дано Маврак је у новембру 2016. године уписао докторске студије на Факултету безбедности и до јуна 2018. године положио све испите чиме је стекао услов за израду пројекта и пријаву тезе докторске дисертације.

Одлуком Наставно-научног већа Факултета безбедности број 366/9 од 13.06.2018. године, именована је Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

кандидата Дана Маврака под насловом **"Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ"** у саставу:

1. Проф. др Мирослав Младеновић, председник
2. Проф. др Слађана Ђурић, члан
3. Доц. др Милан Липовац, члан
4. Проф. др Бранислав Ђорђевић, члан

Комисија је проучила и прегледала пријаву кандидата те је на основу приложених материјала и проученог пројекта докторске дисертације кандидата Дана Маврака једногласно утврдила подобност теме и квалификованост кандидата, па је 28.06.2018. године предложила Наставно-научном већу Факултета безбедности да прихвати тему и одобри израду докторске тезе кандидату Дану Мавраку под насловом "Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ", као и да именује ментора. Комисија је том приликом за ментора предложила доц. др Милана Липовца.

Тема докторске дисертације кандидата Дана Маврак припада научној области друштвено-хуманистичких наука и ужој научној области студијама безбедности. Још прецизније, докторска дисертација под насловом "Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ" припада области/подобласти савременим студијама безбедности.

Докторска дисертација кандидата Дана Маврака под називом "Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ" написана је на 529 страница (рачунајући прилоге) и садржи следеће целине: 1. Увод; 2. Теоријски део; 3. Методолошки део; 4. Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ; 5. Успешност мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта и 6. Закључак.

На крају је приложен и списак коришћене литературе који обухвата 256 референци и то углавном научне чланке, монографије, радове са конференција, докторате али и попис 130 званичних докумената (извештаја, стратегија, резолуција) организација које су биле носиоци мировних мисија на простору бивше СФРЈ.

Докторска дисертација кандидата Дана Маврака садржи: 24 табеле, 19 слика, 3 шеме и 34 графикона чија је сврха једноставнији и јаснији визуелни приказ представљених података. У посебном делу дат је списак најчешће коришћених скраћеница у раду.

2) ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат је као основни предмет истраживања поставио истраживање успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта. Ово питање је, поред системске потребе за повратном информацијом значајно и са аспекта анализе успешности стратегија које различите међународне организације примењују у решавању кризних ситуација изазваних унутрашњим конфликтом. У раду су систематизовани и анализирани досадашњи приступи у процени успешности мировних мисија са критичким освртом на коришћене теоријске оквире и саму методологију процене. Уз констатацију да се мењањем улоге мировних мисија мењају и њихови задаци (а самим тим и области

евалуације њихове успешности), кандидат посебно наглашава непостојање систематизованог приступа који би могао бити примењен у ширем обиму на све моделе мировних мисија.

У циљу доприноса теорији безбедности извршена је систематизација академских и институционалних фактора успеха који су тестирани на одабраној студији случаја како би се проверила могућност формирања групе универзалних критеријума за оцену успешности мировних мисија.

Кандидат се није задржао само на анализи критеријума него га даље интересује шта условљава успех или неуспех мировних мисија. Решавајући недоумицу која је пратила досадашња истраживања аутор прави јасну дистинкцију фактора успеха на оне који се тичу карактеристика самих мисија (фактори мисије) и фактора из окружења. У вези са окружењем прави се јасна дистинкција на променљиве, тј. оне на које је могуће утицати у току решавања самог конфликта или његових последица и непримењиве којима се потребно прилагодити. Као практичан допринос кандидат предлаже карактеристике мисије која би према резултатима истраживања требала бити упућена у унутрашњу конфликт у односу на њихове основне карактеристике. Овим се посебно наглашава значај проучавања успеха у односу на фазе унутрашњих конфликта јер је најчешћу узрок неуспеха мисија била њихова неадекватност у односу на фазу конфликта.

Сложеност проблема истраживања кандидата је навео на доношење три суштинске теоријско-методолошких одлуке које су усмериле цело истраживање. Прва се односи на избор критеријума за оцену успешности, друга је везана за начин вредновања постављених критеријума и трећа одлука којом се бира адекватна студија случаја која може дати резултате уопштиве на сличне класе случајева који се истражују. У раду се не фаворизују нити паушално узимају критеријуми успеха већ их кандидат синтезом постојећих академских и институционалних критеријума систематично групише у четири основне категорије и 15 различитих критеријума преко којих су тестиране све мисије.

Друга одлука коју је кандидат донео односи се на начин вредновања успеха мисије и формирање исказа успешности мисије. Аутор се одлучио за субјективни дескриптивни модел процене и шестостепену Сетијеву скалу успеха чиме је избегао симплификацију у процени и једноставну дихотомију успех-неуспех. Ово је у даљем омогућило формирање ширег исказа о успеху целокупне мисије на основу анализе у којој мери је она успела да достигне постављене критеријуме. На овај начин добијени су прецизнији, и за теоријско уопштавање прихватљивији резултати. И поред систематизовања критеријума успеха различитих мировних мисија овај рад је дао одговор на питање шта треба мерити у процесу успешности мировних мисија. Поред тога отворио је питања релативне вредности појединачних критеријума успеха, перцепције и експертизе самог проценитеља али и формирања валидног кумулативног исказа о успешности мисије заснованог на процени успешности појединачних критеријума. Препознајући ово као битан недостатак свих досадашњих процена, кандидат избегава технократски приступ заснован на теорији промена, пројектног менаџмента или теорије система где се на основу неког улаза мере излазни параметри и повратна спрега. Као основни разлог се наводи да секвенцијална евалуација не узима у обзир имплицитне ефекте који су, холистички гледано, некада важнији од самог успеха мањих експлицитних задатака. Да би се решио овај проблем кандидат предлаже модел заснован на вишекритеријумском експертском одлучивању. Овим моделом се са једне стране прави прецизнија и свеобухватнија оцена успеха мисија а са друге стране добија се могућност за квалитетнија теоријска уопштавања.

Потпуни метод успешности мировних мисија прави битну разлику у приступу процене успеха мисија у односу на досадашње радове. Овим приступом је направљена јасна дистинкција између достизања успеха одређених критеријума и опште оцене успеха саме мисије јер проблем није било могуће решити само номиналном скалом и дескриптивним приступом у оцењивању.

Трећа методолошка одлука коју је аутор донео односи се на студију случаја која ће након анализе омогућити уопштавања на све сличне класе случајева, односно да превазиђу конкретан догађај или временско-просторни оквир анализе. За потребе овог истраживања аутор се одлучио за вишеструку студију случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ. Основни аргумент са којим образлаже своју одлуку је сличност у основној типологији конфликта, геополитичким околностима у којима су се дешавали али и ангажовања сличних организација (УН, НАТО, ЕУ, ОЕБС) у оквиру мировних иницијатива. Анализом успешности свих 29 мировних мисија било је могуће доћи до закључака о потребним карактеристикама мировних мисија приликом покушаја решавања унутрашњег конфликта.

Поред тога било је могуће пратити квантитативне, квалитативне и системске промене мировних мисија уопште. Посебно се анализира приступ међународних организација на изабраној студији случаја са два примарна аспекта. Први се односи на решавање конфликта а други је везан за пројекције сопствених интереса у кризним подручјима, обезбеђивање нових стратегија (НАТО) или артикулисање идентитета своје спољне и безбедносне политике (ЕУ). Тако да се пројектовани циљеви истраживања односе и на утврђивање каузалне везе између успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта и процеса трансформације мировних мисија уопште.

Научна и друштвена оправданост истраживања одређена је научним и практичним циљевима пројектованог истраживања. У оквирима предложеног истраживања за потребе овог докторског рада планирано је тестирање свих релевантних (академских и институционалних) критеријуме успешности на мировним мисијама које су спровођене или се спровode на простору бивше СФРЈ и на тај начин утврди њихову адекватност.

Конкретан допринос ове докторске дисертације постојећем фонду научног знања о вези између мировних мисија и унутрашњих конфликта огледа се и у потенцијалима за уопштавање добијених налаза, који превазилазе одабрану студију случаја и који се могу применити на сличне класе случајева у којима се спровode мировне мисије чији је циљ везан за решавање унутрашњег конфликта. Овим истраживањем ће отишло се и корак даље у пружању научног доприноса утврђивањем, односно идентификовањем фактора мировних мисија које увећавају изгледе за успех, без обзира да ли су то карактеристике које су везане за саму мировну мисију или за окружење у којем се конкретна мировна мисија спроводи. Коначно, научни допринос се огледа у објашњењу везе између успеха мировних мисија и њихове трансформације.

Спровођењем планираног истраживања и израдом предложене докторске дисертације би се попунила академска празнина у постојећој научној литератури и дао подстицај, али и адекватне смернице за даље истраживачке напоре који би обухватили ову значајну тему из домена наука безбедности.

На основу образложеног предмета и циља ове дисертације Комисија сматра да се кандидат Дано Маврак у истраживању бавио оригиналном темом која је значајна за развој (савремених) студија безбедности, унапређење постојећих теоријских оквира, њихову примену и обогаћивање постојећег фонда научног знања наука безбедности.

3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ОД КОЈИХ СЕ ПОЛАЗИЛО У ИСТРАЖИВАЊУ

Имајући у виду сложеност предмета који се истражује и постављених циљева кандидат је своје истраживање засновао на три истраживачка питања.

1. Да ли је могуће развити јединствен сет критеријума за процену успешности свих врста мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта?
2. Које карактеристике мировних мисија повећавају изгледе за успешност у решавању унутрашњих конфликта?
3. Да ли се на основу праћења и процене успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта може објаснити процес трансформације мировних мисија уопште?

На основу овако постављених истраживачких питања утврђен је прецизан истраживачки оквир али је комплексност и мултидисциплинарност проучаваног проблема подразумевала примену мултиметодског приступа. За утврђивање теоријског оквира, појмовне мреже и универзалног сета критеријума коришћен је преглед литературе где су сукцесивно увођена становишта релевантних аутора или је и вођена теоријска дискусија суочавањем различитих теоријских становишта. У том смислу урађена је прегледна студија која је обухватила радове свих еминентних теоретичара успеха мировних мисија (Bellamy, Williams, & Griffin, 2010), (Bratt D., 1996), (De Coning & Drange, 2017), (Di Salvatore & Ruggeri, 2017), (Fortna & Morje Howard, 2008) (Doyle & Sambanis, 2006), (Pushkina, 2006), (Lijn, 2010). Посебно су анализирани докторске дисертације које су до сада рађене на тему успеха мировних мисија (Doga, 2009), (Cooley, 2013), (Kim, 2015).

Бирајући референтну студију случаја кандидат је као аргументацију навео непостојање сличних истраживања које би синтетизовале напоре међународне заједнице у току југословенске кризе али и велики број мисија (укупно 29) на основу којих је могуће доћи до уопштавања која би превазишла саму студију случаја. Пратећи генезу ангажовања међународне организације на простору бивше СФРЈ могуће је пратити и начин на који су се те мисије мењале (мандат, састав, генерације, носиоци, природа сарадње субјеката мисије) те се са тог аспекта одлука кандидата сматра исправном.

Успех мисија праћен је преко девет група критеријума који су у имали улогу непроменљиве варијабле у истраживању успеха (према земљама/ регионима, према врсти организације која изводи мисије, према структури снага у мисији, према мандату мировних мисија, према времену ангажовања у конфликту, према генерацијској припадности, према времену трајања, у односу постојање мировног споразума према фази у којој се мисија налази). На основу наведених критеријума свака мисије је добила одговарајући универзални код што је било значајно за теоријско уопштавање у каснијим фазама истраживања.

Основни проблеми који су пратили ову студију случаја је ширина обухвата (временског, просторног али и проблемског) чиме се отворила могућност да се изгуби дубина и фокус истраживања што је сама срж ове методе. Да би избегао овај методолошки проблем све мисије су анализирани према истим критеријумима што је условило већи обим самог писаног извештаја.

Подаци су прикупљени анализом садржаја званичних докумената организација које су биле ангажоване у мировним мисијама на простору бивше СФРЈ. Подаци су употребљени секундарном анализом истраживања различитих организација са простора

бивших југословенских република али и из иностранства. Коришћене су и отворене базе података (*open source*) мада је посебан значај на примарно генерисаним подацима који су за ово истраживање добијени експертским интервјуом.

Процена успешности мировних мисија на простору бивше СФРЈ извршена је у четири корака. У првом кораку је прегледом литературе генерисана листа академских и институционалних критеријума како би се формирала табела са сетом критеријума и индикатора успеха који потенцијално могу бити кориштени за све мисије. Овим је решен недостатак произвољне селекције критеријума успеха што је до сада била доминанта истраживачка пракса.

У другом кораку је на основу прикупљених података извршена процена успешности мисија према критеријумима који су се испоставили као релевантни за сваку појединачну мисију. Оцењивање је извршено на основу петостепене номиналне скале (Сетијеве) која је наменски формирана за ово истраживање. Ова скала поред дескриптивне процене има и одређену нумеричку вредност која се креће у распону од 5 (потпуни успех) до 1 (потпуни неуспех) мисије.

У трећем кораку извршена је компарација и генерализација резултата истраживања како би се теоријским уопштавањем дошло до дескриптивне оцене успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта и могућег теоријског груписања критеријума успеха, односно довођења у везу фактора успеха (мисије и окружења) са постигнутим резултатима.

И коначно, у четвртном кораку је компаративном методом успостављена веза између промена и начина ангажовања мисија на простору бивше СФРЈ са мисијама у свету (Сомалији, Авганистану и Ираку) односно у регионима где постоји образац деловања ентитета који су носиоци мировних мисија на простору бивше СФРЈ. Овим се наглашава шири значај и актуелност проблема истраживања али и репрезентативност изабране студије случаја. Ово је посебно важно јер сличне класе случајева мировних мисија чине 53% тренутних мисија УН. Од 15 активних мисија са мандатом УН укупно осам мисија је инволвирано у решавање унутрашњих конфликта ангажовањем више организација (Хаити, Централноафричка Република, Мали, Судан, ДР Конго, Дарфур, Либериа, КиМ).

Теоријско уопштавање подржано је резултатима експертског интервјуа који су након кодирања и статистичке обраде приказани у графичкој форми. Основна предност ове методе у односу на досадашње начине процене успеха мировних мисија је њихова универзалност. Односно, приступ у коме критеријуми нису селектовани произвољно, што је била доминантна истраживачка пракса, већ су обухваћени сви теоријски и институционални критеријуми који су до сада кориштени како би се направила универзална матрица критеријума за процену успеха мировних мисија. Ово је у даљем омогућило неопходне основе за теоријско уопштавање.

Ради одговора на истраживачко питање које се односи на могућност формирања јединствене листе критеријума успеха мировних мисија у унутрашњим конфликтима кандидат је извршио анализу на три сепаратна нивоа уопштавања:

- ниво појединачних мировних мисија,
- груписање на нивоу посебних категорија група мировних мисија и
- ниво у односу на унутрашње конфликте уопште.

Анализом појединачних критеријума успеха на нивоу мисија кандидат није могао доћи до битнијих закључака сем оних који су омогућили потпуно сагледавање успеха сваке мисије засебно. Уопштавањем на нивоу посебних категорија мировних мисија

показало се које групе критеријума успеха је могуће користити у односу на раније проscribeване спецификуме мировних мисија.

На крају, покушај стварања општих критеријума за процену успешности мировних мисија показао је, да се осим испуњења мандата мисије не може потпуно диференцирати нити један заједнички критеријум по коме би се могла вршити евалуација успеха мировних мисија. Једина константа код критеријума успеха је испуњење мандата али се ово суштински односи само на појам мандата у етимолошком смислу јер су у оквиру „мандата“ задаци неретко врло различити, базирани од случаја до случаја па је врло тешко направити неко ваљано теоријско уопштавање. Овакви резултати суштински подржавају ранија истраживања (Bellamy & Williams, 2005; Diehl & Druckman, 2013) у којима се тврди да је потребно ценити сваку мисију појединачно јер су циљеви деловања ових мисија значајно другачији јер су обликовани у другачијем политичком контексту. Као коначан закључак кандидат констатује да није могуће утврдити јединствен сет критеријума успеха те је неопходно сваку мисију анализирати посебно на основу критеријума према којима су показале осетљивост.

И поред систематизовања критеријума успеха различитих мировних мисија ово истраживање је отворило и нова (под)питања која се односе на: релативну вредност појединачних критеријума успеха, перцепцију и експертизу самог проценитеља успеха као и могућност формирања валидног исказа о успешности мисије заснованог на процену успешности појединачних критеријума. У свом раду кандидат обрађује и ове проблеме те предлаже нови теоријски „Потпуни модел процене мировних мисија“ којим се решавају све ове недоумице. Модел је у основи заснован на вишекритеријумском експертском одлучивању. Оваквим приступом се постижу два циља. Први је практични јер се може направити прецизнија и свеобухватнија оцена успеха мисија а други је теоријски јер даје могућност за квалитетнија теоријска уопштавања. Потпуни метод процене успешности мировних мисија прави битну разлику у приступу процене успеха мисија у односу на досадашње радове је направљена јасна дистинкција између достизања успеха одређених критеријума и опште оцене успеха саме мисије. Овај проблем до сада није било могуће решити номиналном скалом и дескриптивним приступом у оцењивању. Основне предности овог модела су свеобухватност и критичност јер даје одговор на питање шта мерити, колико је то важно и колико је мисија била успешна уопште. Такође се без већих проблема може обрадити већи број критеријума успеха. Као основна мана ове методе кандидат наводи недостатак конзистентности у експертском оцењивању али се то може приписати недостатку методе „експертског осредњавања тежинских коефицијената“.

Друго истраживачко питање односило се на истраживање околности (фактора) успеха који доводе до успеха или неуспеха мировних мисија у унутрашњим конфликтима. Истраживање је показало да постоји више различитих фактора везаних за саму мисију али и за окружења који се испољавају у различитим фазама мисије а имају утицаја на њен успех. Уопштавањем појединачних фактора мисије диференциране су три велике групе фактора успеха који се могу сматрати универзалним за све организације које су реализовале мисије на простору СФРЈ. Прва група фактора везана је за мандат мисија, друга група су ресурси мисије и трећа група су спецификуми везани за међусобну сарадњу међу различитим организацијама које спроводе мировне мисије.

Досадашњи радови су тражили адекватан модел мировне мисије за одређене врсте конфликта али је у овом истраживању кандидат кренуо од претпоставке да је потребно тражити одговарајући модел у коме би се комбиновали модели мировних мисија за сваку

од фаза конфликта. Предлажући модел у коме одређена комбинација мировних мисија даје основе за успех у некој од девет фаза унутрашњег конфликта, аутор даје значајан допринос теорији и пракси мировних мисија. Истраживање је потврдило погубност концепта употребе силе у мировним мисијама на који су раније указивали (Doyle & Sambanis, 2000; Fortna, 2003; Martin-Brule, 2012; Пушкина 2006) фаворизујући приступ у коме се комбинују координација и комуникација односно могућност присиле и меканог приступа. Ово је од пресудног значаја за успех мировних мисија посебно у фази нормализације ако примарну узроци конфликта нису решени већ потиснути под притиском страног фактора.

Потребом за јасном формулацијом мандата мисија у унутрашњим конфликтима потврђени су резултати ранијих истраживања (Fiedler, 2000; Lijn, 2010) који инсистирају на јасно детерминисаном мандату док је приметно неслагање са налазима Хелда (Heldt, 2002) који није нашао јасну везу између успеха мисија и врсте мандата. Потврђено је такође да мандат мисија у унутрашњим конфликтима треба да обезбеди предвидиво трајање и довољно времена за имплементацију основних задатака што тврде Дојл и Самбанис (Doyle & Sambanis, 2000). Поред тога кандидат потенцира да треба избегавати промене основног мандата мисије у току њеног трајања као што је био случај са мисијом УНПРОФОР у БиХ. При томе није утврђена директна веза између трајања мисија и њиховог успеха јер су задаци и окружење различити али је указано на потребу да се скрати време које је потребно за упућивање мировних снага од дана доношења одлуке о њиховом формирању до оперативне способности на терену. Да би се предупредили ови проблеми мандат мировних мисија у унутрашњим конфликтима треба имати следеће карактеристике:

- кореспондентан проблему (типу и фази сукоба),
- експлицитно детерминисан,
- стабилан и резистентан на промене примарног мандата,
- реалан у односу на постојеће ресурсе (снаге, време и опрема),
- комплементаран са мандатима других организација које се ангажују у мировном процесу,
- обезбеђује довољност и предвидљивост трајања мисије.

Друга група фактора успеха везаних за саме мисије односе се на људске и материјалне ресурсе који треба да обезбеде услове за испуњење мандата. Као један од услова који се помиње су квалитет и квантитет мировних снага. Није утврђена директна веза између квантитета снага и успеха мировних мисија јер број мировних снага у БиХ и Хрватској (око 38000 војника) није био гаранција успеха мисија. Са друге стране показано је да квалитет мировних снага, оспособљене војне и полицијске снаге, присуство трупа САД и водећих западних земаља са адекватном логистиком и опремом има велики утицај на успех мировних мисија што се потврдило прво у Македонији а затим у БиХ и на КиМ. Овим су потврђени налази Пушкине и Мартин-Бруле које сматрају да је за успех мировних мисија пресудно ангажовање великих сила (Pushkina, 2006; Martin-Brule, 2012). Ресурси морају бити довољни за основне и допунске задатке мисије. Анализирајући успех мировних мисија у процесу изградње мира може се још једном ослонити на потенцијал теорије послератне изградње мира према којој је за успех мировних мисија потребна комбинација способности мисија, локалних капацитета и перманентно смањење нивоа непријатељства (Doyle & Sambanis, 2006). У погледу трајања мисија потврђени су и

трендови које су раније утврдили Хелд и Пушкина да савремене мултидимензионалне мисије које се баве изградњом мира трају дуже од десет година са непредвидивим завршетком јер се ове мисије баве и неизвесним задацима везаним за помирење страна у сукобу (Heldt, 2002), (Pushkina, 2006). Показало се да је за успех мировних снага (посебно ЕУ и НАТО) важна брзина њиховог распоређивања што је у складу са ранијим налазима (Lijn, 2010; Goertz, Diehl & Harvey, 2002).

За трећу групу фактора можемо рећи да се генерисала на простору бивше СФРЈ а односи се на моделе сарадње међу организацијама које изводе мировне мисије. На првом месту је проблем размене информација међу организацијама што се показало као значајан проблем у функционисању мисија. Значајан фактор успеха је и избегавање вишелинијског командовања како међу организацијама тако и између организација и националних контингената што се показало као фактор конфузије у сарадњи између УНПРОФОР и снага НАТО у БиХ. Поред овога показано је да организације морају бити нарочито пажљиве у фазама када долази до смањења или окончања мисија или њихове замене са другим облицима организовања. Једна од најосетљивијих фаза мисије је и њено окончање јер се управо у тим тренуцима може појавити низ дестабилизујућих фактора који могу угрозити укупан успех. За успешно окончање једне врсте мисија потребна је координација напора са сукцесорима како би се обезбедила адекватна излазна стратегија и континуитет деловања мировних снага.

Потреба за холистичким приступом у анализирању успеха мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта намеће потребу анализе свих спољних утицаја са глобалног, регионалног и локалног нивоа. Унутрашњи конфликти своје појавне облике испољавају у оружаном сукобу унутар једне земље али је стварна природа конфликта неретко сложена и под јаким, некада одлучним факторима који долазе споља.

Истраживањем је направљено груписање и експликација ових фактора чиме је објашњено како фактори окружења делују на саме мисије и успех њиховог ангажовања али је такође важно потпуно разумети њихов утицај на конфликт (а не саму мисију) као централну јединицу мировних мисија. У објашњавању утицаја фактора успеха „мировних мисија кандидат износи тврдњу да конфликти „пулсирају“, односно да се њихова динамика не може описати симпликованим приказом равномерне прогресије или регресије у јединици времена. У складу са том тврдњом кандидат све факторе успеха дели на факторе мултипликације који негативно делују и појачавају његову амплитуду док фактори стабилизације умирују интензитет конфликта. Цео мировни процес је у ствари покушај да се минимизирају или маргинализују фактори дестабилизације и да конфликт у свом „пулсирању“ (краткорочно и дугорочно) не пређе „црвену линију“ оружаног конфликта. Када се говори о времену пулсирања потребно је утврдити када конфликти прелазе у фази смиривања и када и где је потребно прекинути присуство мировних мисија и ослонити се на стандардне механизме међународне заједнице у њиховом спречавању. Овако детаљном систематизацијом кандидат је одговорио на друго истраживачко питање.

Трећи сегмент овог истраживања односио се на утврђивање везе између успешности мировних мисија и њихове трансформације на простору СФРЈ, односно импликација које су те промене имале на укупан систем мировних мисија. Компаративном и хронолошком анализом кандидат је доказао да су мисије прошле кроз нормативне, квантитативне и квалитативне промене. Поред тога, на простору СФРЈ развијен је један засебан хибридни ентитет мировних мисија који је мотивисан сложеним геостратегијским и геополитичким разлозима везаним за простор Западног Балкана и Европе.

Мировне мисије УН на простору бивше СФРЈ биле су трауматично искуство којим је овај систем постао свестан неопходности напуштања хладноратовског концепта мировних мисија са циљем њихове адаптације на растућу опасност од унутрашњих конфликта широм света. На простору бивше СФРЈ по први пут је успешно имплементиран концепт превентивног размештаја снага. Такође је инициран развој концепта „Хуманитарне војне интервенције“ упаковане у виду међународне норме „Одговорности за заштиту“. Посебна пажња у раду се поклања детаљној анализи сложених односа регионалних и глобалних безбедносних организација на простору бивше СФРЈ. Детаљно су објашњене промене мировних мисија којима се фаворизује концепт мировних мисија у организацији регионалних организација. Објашњавајући на примеру мировних мисија, кандидат критички поставља питање симбиозе регионалних организација на истом географском простору у условима различитих интереса. У исказу се тврди, у духу класичног реализма, да таква симбиоза није могућа у условима две јаке организације са сопственим интересима. Речју, сукоб регионалних организација око доминације у постконфликтном региону може имати дестабилизујуће ефекте на незавршене мировне иницијативе у БиХ и на простору КиМ. Кандидат препознаје да је тзв. „хибридни концепт“ мировних мисија реалност која ће вероватно бити присутна и у будућности све док буде у интересу регионалних сила али је извесно да је ће слабити јачањем улоге УН у решавању криза у свету.

Анализом успеха мировних мисија на простору бивше СФРЈ покренуто је више питања из области међународних односа и студија безбедности која омогућавају да се југословенска криза као највећа трагедија на тлу Европе после Другог светског рата сагледа из перспективе покушаја међународних организација да се сукоб оконча и конфликт реши. Посебно су наглашени ограничени донети мировних мисија у процесима изградње држава у којима не постоји консензус око главних циљева спољне политике (БиХ) или непредвидиве последице концепта стварања државе које су настале као резултат агресије и сецесије што је случај са КиМ. Комисија је утврдила да је оваквим приступом одговорено и на треће истраживачко питање.

4. КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Већ је из садржаја докторке дисертације очигледно да је кандидат Дано Маврак направио широк истраживачки обухват којим је обухватио сва значајнија питања и проблеме који прате изучавању успеха мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта. Садржај по поглављима и потпоглављима указује на јасну, прецизну, прегледну и заокружену структуру извештаја о истраживању које је спроведено у оквиру ове дисертације.

У уводу докторске дисертације кандидат само скицира основне проблеме у вези са значајем теме за теорију и праксу мировних мисија као и проблеме који могу пратити овако сложен истраживачки задатак.

У другој глави под називом „Теоријски део“ кандидат даје детаљан теоријски оквир у коме је изнео најважније резултате из прегледне студије. Посебно је објашњен настанак и развој мировних мисија у систему међународних односа која је праћена са компаративном анализом промена које су мисије доживљавале у њиховог настанка до данас. Кандидат прави јасну дистинкцију на три велике групе мировних мисија: од 1947-1988. године, 1988-1999. године и савремене мировне мисије од 1999- до данас. У даљем

кандидат наводи да су догађаји у претходној СФРЈ у значајној мери утицали на те промене и били преломни догађаји у историји развоја мировних мисија, што је појачало аргументацију за изабрану студију случаја.

Поред тога кандидат детаљно објашњава различите приступе у тематизовању мировних мисија уопште у теорији безбедности. Компарацијом теоријских приступа могло се закључити да су мировне мисије актуелан проблем студија безбедности али да се у његовом истраживању користе различити теоријски оквири. У најопштијем смислу мировне мисије се могу изучавати из перспективе основних теоријских праваца: реализма, либерализма, конструктивизма и критицизма. У раду су представљени и алтернативни теоријски правци који су се до сада користили у истраживању успеха мировних мисија.

Како би се омогућила правилна типологија мисија које су анализиране у овом истраживању, кандидат прави посебну поделу мисија према: носиоцима, мандату, генерацијама, саставу, времену укључивања у конфликт али и према природи сарадње субјеката мировних мисија. Ова подела је касније коришћена за теоријско уопштавања налаза истраживања.

Засебну целину у теоријском делу овог рада представља расправа која се тиче теорије конфликта уопште са посебним освртом на узроке и фазе унутрашњег конфликта. Озбиљност приступа овом проблему види се и кроз референце које кандидат користи у својој расправи. Анализирани су радови Мичела (Mitchell, 1998), Милашиновића и осталих (Милашиновић, Милашинивић, & Путник, 2012), Сингера (Singer, 1996), Холстија (Holsti, 1996), Деруена и Хеа (Deruen & Neo, 2007), Едварда Азара (Azar, 1990), Галтунга (Galtung, 2009), Еванса и Њунхама (Evans & Newnham, 1998), Колијера и Хофлера (Collier & Hoeffler, 2005). Као теоријску основу приказа фаза конфликта кандидат користи поделу коју су направили Рамсботам и остали (Ramsbotham, Woodhouse & Mial, 2014) који препознају девет фаза ескалације и деескалације конфликта. Основна претпоставка од које аутор полази у изучавању успеха мисија је постојање интеракција мисија са окружењем и да је она двострана, тј. не може се занемарити чињеница да мисије међају конфликте али и да неки конфликти суштински међају мировне мисије. Ове промене могу бити квалитативне, квантитативне али и нормативне. Кандидат у теоријском делу ово аргументује секундарном анализом радова Хелда (Heldt, 2008) и на основу база података УН. Приказујући различите, понекада дијаметрално супротне налазе успеха мировних мисија у унутрашњим конфликтима, кандидат додатно учвршћује своје аргументе у прилог значаја проблема истраживања. Значајан допринос теорији безбедности може се сматрати и сублимација и категоризација фактора успеха (услова који доприносе успеху мисије) и критеријума успеха као субјективне теоријске или нумеричке вредности према којој се може ценити успех неке мировне мисије.

У анализи досадање истраживачке праксе представљени су и различити приступи у истраживању ове појаве (квантитативни, квалитативни и комбиновани) али и најчешћи проблеми и грешке у процени. Да би се испунили циљеви истраживања кандидат препознао значај широког теоријског обухвата у коме анализира институционалне и академске факторе и критеријуме успеха. Ово је урађено са циљем тестирања могућности формирања универзалне листе критеријума успеха мисија (заснованих на критеријумима) и карактеристика које мисија треба да има да би била успешна у некој од фаза унутрашњег конфликта (засновано на факторима успеха).

Формирање посебне табеле од 15 критеријума који су груписани у четири велике групе (решавање конфликта, заштита становништва у зони операције, изградњу државе и

деловање мировних снага) што чини основу мреже критеријума на основу које је тестиран успех мировних мисија у бившој СФРЈ.

У другом поглављу под називом „Методологија истраживања“ кандидат детаљно образлаже предмет и циљеве истраживања које је планирао да обради кроз три истраживачка питања. Оваква методолошка одлука се сматра оправданом јер се ради о истраживању везаном за комплексну, вишеструку студију случаја у којој би свака ригидност у форми хипотезе могла имати негативне импликације у каснијим фазама истраживања. У потпоглављу под називом „Методолошки оквир истраживања“ кандидат је прецизно објаснио прецизно објаснио коришћени комбиновани, односно мултиметодски приступ. Прегледом литературе и изградом прегледне студије, кандидат је сукцесивно уводио ауторе који су се до сада бавили проблемом мировних мисија. Значајни подаци добијени су анализом садржаја оригиналних документа организација које су учествовале у мировним мисијама али и секундарном анализом документа различитих организација са простора бивше СФРЈ („Веритас“, „Удружење породица убијених и киднапованих са КиМ“, „Центар за истраживање домовинског рата из Хрватске“ и сл.). Кандидат детаљно објашњава и реалне проблеме на које је наилазио у току истраживања који указују да су још увек присутне значајне разлике у перцепцији узрока сукоба у бившој СФРЈ што отежава дијалог и помирење. Академске и институционалне базе података су углавном коришћене за нумеричке индикаторе у истраживању успеха (број војника, жртве сукоба, број резолуција, број мировних споразума и сл...). Посебну вредност овом истраживању даје и експертски интервјуи који су обрађени дескриптивном статистичком методом. Кандидат је детаљно описао и методологију процене успешности мисија као и алате које је користио.

У трећем поглављу под насловом „Студија случаја: Мировне мисије на простору бивше СФРЈ“ кандидат детаљно анализира успех 29 мисија са простора бивше СФРЈ користећи претходно генерисану матрицу критеријума успеха (условна зависна промењива). Ово је уједно и најобимније поглавље и представља исказ резултата истраживања на изабраној студији случаја. Након завршене парцијалне анализе мисија, кандидат врши компаративну анализу успеха групишући мисије према: земљама, организацијама које их спроводе, структури снага у мисији, врсти мандата, фазама конфликта, генерацији мировних мисија, трајању, постојање мировног споразума и тренутни статус мисије (активна или завршена). У наставку рада кандидат анализира карактеристике мисија које су допринеле исходу који је претходно описан. Кандидат аргументовано објашњава да су ране мисије УН у бившој СФРЈ биле засноване на погрешној премиси међудржавног сукоба што се у сукобу са стварности показало као суштинска грешка. Мисије нису имале способности да испуне мандате који су за сложене услова конфликта у БиХ и Хрватској били скоро ирационални и нестабилни (често мењани и сложени задаци). Мисије УН имале су значајне проблеме са системом командовања и различите перцепције око употребе силе чиме су урушени традиционални принципи мировних мисија. Са друге стране показало се да мисије УН уз партиципацију оружаних снага великих сила могу дати одличне резултате у превенцији конфликта.

Мултидимензионална природа мировних мисија, посебно у постконфликтном периоду, показала је да ове мисије имају перспективу али уз интензивну размену информација међу субјектима мисија и са другим организацијама које реализују мировне мисије. У техничком и организационом смислу мисије УН су имале великих проблема са бројем и квалитетом људства, али и временским оквиром за завршавање процеса који

неретко захтевају дуже време посебно у постконфликтном периоду. Мисије ОЕБС углавном нису имале организацијских проблема који би значајније утицали на њихов рад. Основни разлог је знатно мањи обим мисија, задаци и очекивања. Мисије ЕУ су због неискуства, организационих и институционаних слабости и конфузног легислативног оквира имале веће проблеме као што су: кратко време планирања операција, нејасне смернице за рад мисије, компликоване процедуре набавке опреме, недостатак искуства у организовању сличних мисија ЕУ, зависност од НАТО у складу са споразумом Берлин плус, нефлексибилне процедуре регрутовања особља, мали број војника у захтевном оперативном окружењу, сукоби између различитих агенција ЕУ, кашњење у слању опреме у зону операције и слабо укључивање локалних безбедносних структура у извршавање задатака везаних за безбедност у зони операције. Фрикција у координацији процеса менаџмента кризе и изградње институција показала се као отежавајући фактор док је наглашена потреба за значајнијим ангажовањем политичких представника мисије ради ефикаснијег одзива система из Брисела. Најмање проблема су имале мисије НАТО јер је уз адекватну политичку подршку и значајне војне капацитете ова организација са успехом извршила све своје задатке. Кандидат анализира приступ НАТО аргументујући да та организација има пунктуалне задатке, не жели политичку одговорност за постконфликтни развој и тражи јасне излазне стратегије од почетка ангажовања.

Анализирајући утицаје окружења на мировне мисије кандидат Дано Маврак је понудио конзистентну и утемељену аргументацију да ове факторе треба анализирати и делити на глобалне, регионалне и локалне. Комисија посебно цени препоруке да се фактори препознају у својим особеностима али да се посматрају холистички у контексту мисије. Основни аргумент је одређивање нивоа и врсте ангажовање припадника мисије према окружењу.

Синтезу свих важнијих налаза у вези са студијом случаја кандидат износи у моделу успешних мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта. На основу фазе унутрашњег конфликта предлаже се структура мисије (или више њих), организације које треба ангажовати, коју врсту мандата мисије треба да имају са предикцијама времена трајања таквих мисија. Оваквим закључком комисија сматра да је кандидат испунио постављени практични циљ истраживања.

Значајан теоријски допринос овог рада представља и анализа нормативних, квалитативних и квантитативних промена кроз које су мисије пролазиле у настојању да се нађе успешан модел деловања и испуне сложени мандати.

Четврто поглавље рада под називом „Успешност мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта“ представља суштинску интеграцију резултата истраживања у теорију безбедности. Поред констатовања да није могуће направити сет „универзалних критеријума“ комисија посебно цени што је аутор имао критички однос према досадашњим приступима у процени успешности и што је изашао са предлогом „потпуног модела процене успешности мировних мисија“. Овај модел одбацује субјективност процењивача и недоследност у вредновању релативне вредности критеријума. У наставку кандидат Дано Маврак резултате својих истраживања критички компарира са ранијим радовима од којих је пошао у првој глави свог рада. Посебну тежину овом делу рада даје и систематизација на променљиве и непроменљиве факторе успеха мисија односно на оне који се могу мењати и оне којима се потребно прилагодити.

Кандидат промене мировних мисија посматра као својеврсну „организацијску катарзу“ којом се тражи модел који ће имати успеха у сложеном окружењу унутрашњег

конфликта. Истраживање је показало да СФРЈ јесте била важна (али не и једина) прекретница у промени мировних мисија УН посебно када се говори иницирању концепта „одговорности за заштиту“, и промени приступа у заштити цивила те употреби силе у мисијама. Промене мисија регионалних организација (ЕУ, НАТО и ОЕБС) биле су суштинске јер су ове организације управо на овим мисијама развијале своје концепте ангажовања у кризама. Додатна аргументација промена образложена је формирањем тзв. „европског кластера хибридних мировних мисија“. У анализи овог кластера кандидат делимично излази из оквира својих примарних истраживачких питања и отвара значајну теоријску дискусију о фактичким сукобима концепта мировних мисија глобално-регионално и регионално-регионално. Износећи сумњу да, у духу класичног реализма није могућа кохабитација две јаке регионалне безбедносне организације на истом простору због сукоба интереса, аутор даје објашњење тренутног стања мировних мисија кроз рефлексију нарушених односа и сукоба концепта европске и евроатлантске безбедности. Овим је указао на могуће правце даљег истраживања.

У Закључку кандидат даје синтетички преглед дисертације у складу са садржајем, сумира главне налазе у вези са постављеним предметом и циљевима истраживања, скицира кључне резултате, наглашава закључке и истиче потенцијални научни допринос. Комисија посебно цени прагматичан приступ у експликацији животног циклуса конфликта у којој кандидат тврди да унутрашњи конфликти имају посебну динамику и уводи се појам „пулсирање конфликта“. Овај појам се објашњава чињеницом да се унутрашњи конфликти тешко решавају и да је деловањем различитим фактора дестабилизације могућа његова поновна насилна ескалација. Са друге стране, мировне мисије су значајан фактор стабилизације које својим деловањем треба да неутралишу овакве појаве.

5. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Иако мировне мисије представљају веома актуелан проблем у теорији безбедности, потребно је рећи да на овим просторима није показан већи научни интерес у вези са изучавањем њиховог успеха. Посебно је важно нагласити непостојање систематизованог истраживања успеха мировних мисија на простору бивше СФРЈ, јер су оне импликације на више сегмената безбедности (од личне, националне, регионалне па и глобалне) у региону у коме Република Србија штити своје националне интересе. Потребно је такође поновити да у обимном прегледу литературе који је направљен за потребе ове дисертације није пронађен нити један рад у којем је ова тема обрађена на овакав начин, зато Комисија сматра да је уважавајући обе ове околности постојала реална научна потреба за оваквом дисертацијом.

Докторска дисертација кандидата Дана Маврака представља добро структурирано и ваљано спроведено истраживање чији се резултати односе, како на емпиријски ниво који је везан за проучавање студију случаја, тако и на теоријску равн која је везана за испитивање могућности формирања листе универзалних критеријума успеха свих мировних мисија, објашњавању околности које доприносе успеху или неуспеху мировних мисија у унутрашњим конфликтима те објашњавањем промена концепта мировних мисија преко потребе за њиховом већом ефикасношћу.

Имајући све то у виду Комисија је сагласна у оцени да је докторска дисертација кандидата Дана Маврак пружила значајне резултате могу бити коришћени на најмање три начина.

Први начин се везује за одабрану студију случаја, односно представљени резултати и закључци дисертације могу чинити добар основу за постављање неких нових истраживачких питања и покретање неких нових истраживања. Као могући предмети истраживања могу бити утицај мировних мисија у региону и на територији КиМ на националну безбедност Републике Србије, испитати импликације односа организација које спроводе мировне мисије на мировни процес и конфликт у целини а посебно истражити заснованост тезе о „пулсирању конфликта“.

Други могући начин примене резултата представљених у овој дисертацији Комисија везује за налазе о рафинисаним критеријума за процену успеха мисија и у систематизацији фактора успеха. Посебно се цени развој новог теоријског модела за процену успешности мировних мисија и објашњење промена кроз које су мировне мисије пролазиле.

И на крају Комисија сматра да истраживачки дизајн, формирана мрежа теоријских појмова, базе података и матрице за анализу коришћене у овој дисертацији могу представљати релативно добру основу за конципирање будућих истраживања других случајева у којима се проучава успех мировних мисија унутрашњим конфликтима, а где би кључна предност представљала могућност компарирања резултата и закључака.

6. ОБЈАВЉЕНИ И САОПШТЕНИ РЕЗУЛТАТИ КОЈИ ЧИНЕ ДЕО ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Делови дисертације објављени су у следећим радовима кандидата:

Часопис од водећег националног значаја **(M51)**:

Маврак, Д. и Живковић, Д. (2017). „Модел обавештајног рада у области медицине у подршци мултинационалним операција Војске Србије“. Војно дело, pp. 279-297; и

као и за израду два рада представљена на међународном научном скупу **(M33)**:

Маврак, Д. (2017). „Protection of Civilians in Modern Military Operations of Serbian Armed Forces“, International Scientific Conference Impact of Changes in Operational Environment on Preparation and Execution of Operations- POKO2017 (pp. 109-122). Belgrade (међународног научног скупа (M33));: University of Defense, MOD Republic of Serbia

Маврак, Д. (2017). The Role of MEDINT in Support of Serbian Army in Multinational Operations. International Scientific Conference Impact of Changes in Operational Environment on Preparation and Execution of Operations- POKO2017 (pp. 173-186). Belgrade: University of Defense, MOD Republic of Serbia.

7. ЗАКЉУЧАК

На основу увида у завршену докторску дисертацију кандидата Дана Маврака **”Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ“**, Комисија констатује да је кандидат успешно обрадио постављену тему. Предмет и циљеви истраживања су адекватно постављени, теоријски и методолошки оквир рада кохерентни и утемељени на релевантним научним достигнућима и савременој научној публицистици. Кандидат је у потпуности следио одобрену структуру на коју је сагласност дало Наставно-научно веће Факултета безбедности и Стручно веће Универзитета у Београду.

Докторска дисертација **”Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ“**, представља савремен, актуелан, релевантан и оригиналан допринос фонду знања из уже научне области студија безбедности, односно савремених студија безбедности. Фокусираност истраживачког захвата, обим коришћене литературе и секундарних извора, али првенствено добијени налази, опис проучаваних феномена, понуђена објашњења у вези са студијом случаја и изведени закључци, односно препоруке, ову дисертацију квалификују као пример другим истраживачима који ће се бавити овим и сличним темама из области (савремених) студија безбедности.

На основу свега изложеног, имајући у виду квалитет, значај, добијене резултате и остварени научни допринос, Комисија даје позитивну оцену докторске дисертације и Наставно-научном већу Факултета безбедности Универзитета у Београду

ПРЕДЛАЖЕ

да прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата Дана Маврака, под насловом **”Процена успешности мировних мисија у решавању унутрашњих конфликта: Студија случаја мировних мисија на простору бивше СФРЈ“**, и одобри јавну одбрану.

КОМИСИЈА

проф. др Мирослав Младеновић, председник,

проф. др Зоран Јефтић, члан и

др Владимир Трапара, члан.

У Београду, 15.10.2019.